

अभियान

साप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY

abhiyanweekly40@gmail.com

वर्ष : ३८ / अंक : २ / २०७७ साउन ९ गते शुक्रबार / 24 July., 2020 / मूल्य रु. १०/-

दाहाल अस्थिर मनस्थितिका राजनीतिज्ञ

काठमाडौं । नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीभित्रको आन्तरिक द्वन्द्वमा मारमा जनता परेका छन् । कोरोना भाइरसबाट मुक्ति नपाउँदै मुलुकमा गएको बाढी पहिरेबाट तुले मात्रामा धनजनको क्षति भएको छ । जनताले कष्टकर जीवन विताईहाँदा सत्ताधारी दलका नेता तथा कार्यकारीहरु भने कसैलाई पदमा पुन्याउन र कसैलाई पदबाट हटाउने खेलमा सक्रिय हुँदै आएका छन् । खासगरी नेकपाको मित्रका गुट उपचुहरूको खेलले गर्दा नेकपाकै नेतृत्वको केपी ओली सरकार समेत अन्यलामा परेको छ । नेकपाभित्रका केपी ओली गुट कार्यकारी अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल गुट र माधव नेपाल गुटबीच अहिले सत्ता संघर्ष चालिरहेको छ । पछिलो समयमा दाहाल र नेपाल गुट एक भेर ओली गुटलाई अल्पमतमा पार्न रणनीतिमा लोका हुनाले प्रधानमन्त्री

»» बाँकी ८ पेजमा

तागीलाई www.abhiyanonline.com.np ला पनि पढ्न सकिन्छ ।

नेपाल गुटको समर्थन दाहाललाई

काठमाडौं । नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीभित्रको आन्तरिक द्वन्द्वमा मारमा जनता परेका छन् । कोरोना भाइरसबाट मुक्ति नपाउँदै मुलुकमा गएको बाढी पहिरेबाट तुले मात्रामा धनजनको क्षति भएको छ । जनताले कष्टकर जीवन विताईहाँदा सत्ताधारी दलका नेता तथा कार्यकारीहरु भने कसैलाई पदमा पुन्याउन र कसैलाई पदबाट हटाउने खेलमा सक्रिय हुँदै आएका छन् । खासगरी नेकपाको मित्रका गुट उपचुहरूको खेलले गर्दा नेकपाकै नेतृत्वको केपी ओली सरकार समेत अन्यलामा परेको छ । नेकपाभित्रका केपी ओली गुट कार्यकारी अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल गुट र माधव नेपाल गुटबीच अहिले सत्ता संघर्ष चालिरहेको छ । पछिलो समयमा दाहाल र नेपाल गुट एक भेर ओली गुटलाई अल्पमतमा पार्न रणनीतिमा लोका हुनाले प्रधानमन्त्री

»» बाँकी ८ पेजमा

प्रचण्ड अझै अलख जगाउँदै

काठमाडौं । प्रचण्ड हरेक दिन प्रधानमन्त्री केपी ओलीलाई भेट्छन् र अध्यक्ष अथवा प्रधानमन्त्री मात्र हुन आग्रह गरिरहेका छन् । केपी ओली बीसको उन्नाइस गलेका छैनन् । डेंग नहलिए पनि प्रचण्ड बालुवाटार पुगेर अलग जगाउन छाडेका छैनन् ।

प्रचण्डलाई भाग चाहिएको छ । प्रचण्डको मनमा डर छ, ओलीले अध्यादेश त्याएर पार्टी फुटाइदिए, मध्याधिकी घोषणा गरिदिए भने आफ्नो बेहाल हुनेछ । अस्तित्व बचाउन नि परेको छ, अधिकार पनि चाहिएको छ । ओलीले आफूलाई थाङ्गो बनाएको आत्मपीडाले प्रचण्ड आजकल निकै आतिएको देखिएछ ।

भण्डै दुई तिहाई मत नै घाँडो

काठमाडौं । नेकपाका अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री केपी ओलीले आफ्ने पद धारपामा पर्न लागेपछि आफ्ने पार्टीभित्रको विवादलाई सम्पर्क पार्न आवण ३ गते शनिवार बसेको सचिवालय बैठकमा आर्जेदौ मंसीरमा पार्टीको महाअधिवेशन गर्ने प्रस्ताव ल्याए । प्रधानमन्त्री ओलीको राजीनामा मान्ने कार्य त्यही सचिवालय बैठकले एक महिना भन्दा बढीदेखी उत्तराउँदै आएको छ । सचिवालय र स्थायी कमिटीमा समेत प्रधानमन्त्री अल्पमतमा पर्दै आएका छन् । प्रधानमन्त्रीको राजीनामा मान्ने काम अर्का अध्यक्ष पुष्टकमल दाहालबाट भएको थियो । शनिवारको बैठकमा प्रधानमन्त्रीले मंसीरमा पार्टीको महाअधिवेशन गर्ने प्रस्ताव ल्याएपछि सचिवालयका अन्य

सदस्यहरूले दाहालले त्यसलाई अस्तीकार गर्नाले भनेर दुईक रहेका थिए । तर ठिक त्यसको विपरित दाहालले ओलीको प्रस्तावलाई समर्थन गरे । दाहालले ओलीको प्रस्तावलाई समर्थन गरेपछि माधव नेपाल सहितका अन्य

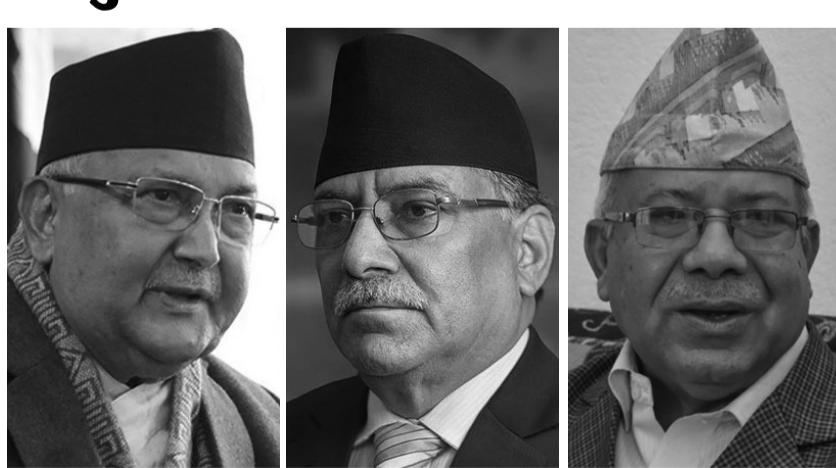
केही नेताहरु असन्तुष्ट थिए । तर सचिवालय बैठक सक्रै दाहाल राष्ट्रपति कार्यालय हुँदै आफ्नो निवास खुमलटार नपुँदै केही बदली सकेका थिए । शनिवार ओलीको महाअधिवेशन मंसीरमा गर्ने प्रस्ताव समर्थन गरेका दाहाल आईतबार विहानसम्म पनि आफ्नो समर्थनमा अडिग रहन सकेन् ।

आईतबार नै विहाने उनले माधव नेपाल, भकलनाथ खनाल, वामदेव गौतम लगायतका आफ्ना पक्षका नेताहरूलाई आफ्नो निवासमा बोलाएर प्रधानमन्त्री ओलीसँग आफ्नो कुनै सहमति नभएको भन्दै शनिवारको बैठकमा आफुले प्रदर्शन गरेको भूमिकाको स्पष्टीकरण समेत दिए ।

»» बाँकी ८ पेजमा

नेकपाभित्रको गुट नै समस्याको बाधक

काठमाडौं । नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीभित्रको आन्तरिक द्वन्द्वले उपरूप लिने सम्भावना बढ्दै गएको छ । पार्टीका दुई अध्यक्षहरूबीच हुने वार्ता र सहमति २४ घण्टासम्पर्क गराएको विवादलाई कसरी समाधान हुन्ने भने उत्तर खोजी रहनु भएको छ । आवण ३ गते प्रधानमन्त्री एवं पार्टी अध्यक्ष केपी ओलीले अर्का अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल सहितका स्थायी कमिटिको बैठकमा आजादो मंसीरमा पार्टीको महाअधिवेशन गराउने प्रस्ताव राखे । सो प्रस्तावलाई अध्यक्ष दाहालले स्त्रीकार गर्दै, मेरो पनि धारणा त्यही हो भनेपछि पार्टीभित्रको समस्या समाधान हुन सक्ने उपाय देखिएको थियो । आवण ३ गते बसेको स्थायी कमिटिको बैठकको समाप्तिपछि प्रधानमन्त्री ओली सहितका नेताहरु राष्ट्रपति कार्यालय पुगे । त्यैहीबाट अर्का अध्यक्ष कार्यालय पुगे । त्यहाँ भएको छलफलपछि सबै आ-आफ्नो निवासमा लागेपनि दाहालले भने प्रधानमन्त्री एवं

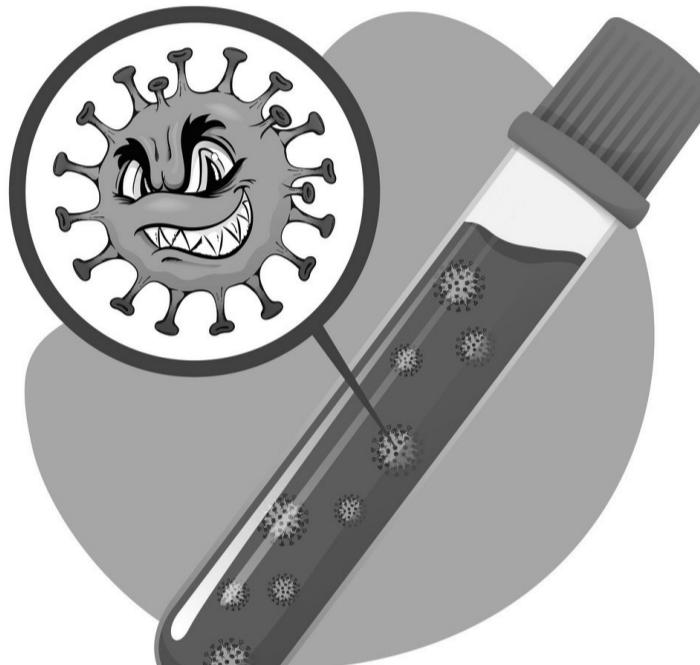

पछिलो समयमा नेकपाभित्र मुख्यगरी तिन गुट देखिएका छन् । तिनमा ओली गुट दाहाल र माधव नेपाल गुट नजिक हुँदै आएका छन् । समाधान हुनुको सट्टा अफ बिक्किएको छ ।

»» बाँकी ८ पेजमा

कोरोना भाइरसले उग्ररूप लिन सक्ने

हतार हतारमा लकडाउन हटाउनु गल्ती हो

कोरोना भाइरसले महामारीकै रूप लिन्छ कि भन्ने आशंका समेत उबिएको छ ।

खास गरेर मधेश, तराईका जिल्लाहरूमा अहिलेपनि संक्रमितहरूको संख्या बढिरहेको

छ । काठमाडौं उपत्यकामै संक्रमितहरू देखिन थालेका हुनाले सरकारले हतार हतारमा लकडाउन हटाएको आरोप समेत सरकारमधिक लाई आएको छ । स्वास्थ्य विज्ञहरूले अहिलेकै अवस्थामा लकडाउन हटाउनुले गर्दा कोरोना भाइरसले भयावह अवस्था आजन सम्म बताइरहेको छन् । मन्त्रिपरिषद्को बैठकले लकडाउन हटाउने सुभाव स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले दिएको बताएता पनि स्वास्थ्य मन्त्रालयले त्यसको खण्डन गरेको र स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयका उच्च तहका पदाधिकारी र स्वास्थ्य विज्ञहरूले कमितिमा शावण अधिकारी राज्युपर्ने सुभाव बोक्मिड-११ उच्चस्तरीय समितिलाई दिएपनि समितिले आफ्नो सुभावलाई वेवास्ता गरेको बताइरहेको छन् । अहिले पनि कोरोना संक्रमितहरूको संख्या घटेको देखिएको छैन । परीक्षण नै कम गरिएकोले गर्दा संक्रमितको संख्या घटेको जस्तो देखिएको मात्र हो । खास गरेर उक्त भाइरसले प्रदेश नं. २, नं. ५ कर्णाली प्रदेश र सुदूरपश्चिम प्रदेशमा व्यापक प्रभाव पारेको छ । भारतसँगको

»» बाँकी ८ पेजमा

**prabhu
GOODLUCK SAVING**
“पढ्दै कमाउँदै”

STUDENTS
BE SMART
WITH
SMART INVESTMENT

Bonus of Rs.100
with New Account

SPECIAL OFFER

- Free DEMAT Account and MeroShare
- Free eBanking, Mobile Banking & Debit Card
- Free ABBS charge and many more....

prabhu BANK

Toll Free No.: 16600107777
www.prabhubank.com

Prabhu Building, Babarmahal, Post Box no.: 19441
Phone: +977 1 4788500, Fax: +977 1 4780588, E-mail: info@prabhubank.com

Conditions Apply

A fight against tyranny

M Chudary

Human history is replete with oppression, persecution and the denial of basic human rights to subjugated masses by tyrant rulers and the resistance by the oppressed against the injustices perpetrated on them, leading to barbaric responses by the rulers to quell the uprisings. Kashmir is quintessential of this regrettable phenomenon with roots in the pre-partition era.

The people of Kashmir probably have the longest history of suffering and resistance against tyranny, persecution as well as for the right to self-determination. Their ordeal started under the oppressive Dogra rule before partition of the sub-continent. The Dogra dynasty ruled Kashmir for almost a century. The Muslims, though formed the majority of the population, were treated very badly. The regime and its administration also interfered in the religious affairs of the Muslim community. There was widespread discontent and resentment against the oppressive governance which kept simmering underneath till it found expression in the agitation that happened in the backdrop of the arrest of a young Muslim man Abdul Qadeer on the charges of terrorism and inciting the public against the Maharaja of Kashmir. The youth had delivered a speech against the unjust treatment of Muslims.

Perhaps it would be pertinent to have a peek into the background to this agitation for the benefit of the readers to enable them to understand the

issue in its true perspective. The agitation occurred as a result of a sequence of incidents. In the first instance a leading land-holder of Udhampur of Jammu converted to Islam. The Hindu registrar (Tehsildar) issued a fresh mutation of his lands, eliminated his name and mutated the same in the name of his brother. The landlord filed a suit that was dismissed with the remarks that unless he re-entered Hindu faith, he was not entitled to any property. This was done in accordance with a decree issued by the Dogra Government on 31 December 1882. A protest rally was organised against this ban.

The crowd marched to the city's main mosque, where a brief meeting was held condemning the incident. It was resolved to hold a protest meeting in the evening. The Muslims felt deeply hurt, politically suppressed and economically strangulated. The interference in their religious matters aroused deep hatred against the rulers and protest meetings became quite frequent.

The Muslims also brought a complaint in the court of "Additional District Magistrate" under section 296 Ranbir Penal Code against the Hindu inspector for disturbing a religious assembly, which was dismissed because the Hindu Magistrate held that a Khutba (sermon) was not a part of the prayers.

Yet another incident which further infuriated the Muslims was desecration of the Holy Quran. Reportedly some pages of the Holy Book were found in the public toilet. It badly hurt the Muslims prompting them to hold a big protest rally.

The arrest of Abdul Qadeer

proved to be the last straw on the camel's back. On July 13, 1931, a sizeable Muslim crowd was agitating against his arrest outside the Srinagar Central Jail. According to recorded evidence police fired 160 rounds of bullets into the crowd, killing seventeen people on the spot while another

every year on both sides of the Line of Control and all over the world where the Kashmiri diaspora resides, to commemorate the sacrifices of those who laid down their lives for their righteous cause. The incident marked the beginning of the modern era Kashmiri freedom struggle which

five died later in the hospital. A Hindu writer, Prem Nath Bazz in his work 'Inside Kashmir' published in 1941 wrote, "The driving force behind the mass agitation till the 13th July was the discontent among the rank and file of the Muslims. The attack on the jail was in no way directed against the Hindus, and those who laid down their lives at the jail gate did so fighting against an unsympathetic government... It was a fight of the tyrannised against their tyrants, of the oppressed against the oppressors."

Since July 13, 1931 the people of Kashmir observe Youm-e-Shuhada-Kashmir (Martyrs Day)

has traversed through different phases including civilian protests, political agitation and armed struggle.

This year, the people of Indian Occupied Kashmir (IOK) also observed the day with a renewed determination to continue their struggle for their right to self-determination paying tributes to the martyrs of July 13. There was a complete shut down strike in the valley at the call of Hurriyat leaders. Kashmiris around the world also paid tributes to the Kashmiri martyrs.

Prime Minister Imran Khan, in his message on the day, rightly saluted the Kashmiri martyrs

of July 13, terming them the forefathers of Kashmiri resistance today which was defying the Hindutva supremacist regime, reiterating Pakistan's continued support to their right of self-determination.

The Modi government has further aggravated the situation by ending the special status of IO&JK, its annexation to the Indian Union in sheer violation of the UNSC resolutions and international law. Kashmir is under continued lockdown since August 5, 2019 and the killing spree continues unabated. India has also adopted a belligerent posture towards Pakistan and the latter rightly feels that Indian disposition towards her and what it has done in IO&JK inebriated by RSS philosophy of Hindutva, constitutes a grave threat to the security of the region.

However, the redeeming factor is that unnerved by the Indian atrocities and illegal actions of Modi government the people of IO&JK are continuing their fight against tyranny and for their right to self-determination and are determined to take to its logical end no matter how many more sacrifices they might have to render for their cause.

Regrettably the world community and the UN which is under obligation to have its resolutions implemented remain oblivious to the sufferings of the people of Kashmir. Indian oppression in IO&JK and its defiance of the UNSC resolutions is indeed an affront to the conscience of the global community. How long it can afford to be indifferent remains to be seen.

Political Fault Lines, Moving India towards Disintegration

M Kabir

At this critical hour, the world's countries are coping with the Coronavirus pandemic (COVID-19) which has killed more than 126,738 persons and infected 1,999,787 people (Up to April 13, 2020). Unlike Pakistan, it has badly affected India and its people, targeting the country's economy. Hours after the Indian Prime Minister Narendra Modi announced the extension of the coronavirus-enforced lockdown till May 3, 2020, a large number of migrant workers who earn daily wages came out on roads across India demanding transport arrangements to go back to their native places. But, it is regrettable that instead of controlling the coronavirus outbreak, the Modi-led BJP government continues especially anti-Muslim and anti-Pakistan extremist policies, while also targeting other minority groups.

In fact, the ideology of Hindutva (Hindu nationalism) is the genesis of Hindu terrorism, having co-relationship with it, India's political fault lines are based upon the discriminatory system of caste and religion. These trends in Indian politics have become the staging ground for all the national movements and wars of liberation. Indian anti-Muslim and anti-Pakistan approach is also part of India's fault lines politics.

Since Narendra Modi, the leader of the ruling party BJP became the Indian Prime Minister in 2014, he started implementing

the ideology of Hindutva. Under his regime, persecution of religious minorities such as Dalits, Sikhs, Christians and particularly Muslims, including even of lower cast-Hindus might be cited as instance.

In this regard, the Indian Citizenship Amendment Act 2019 (CAA), passed by the Indian Parliament further exposed the discriminatory policies of the Modi government. The CAA coupled with the National Register of Citizens (NRC) is mainly against Muslim immigrants particularly from Pakistan, Bangladesh and Afghanistan.

Since December 15, 2019, daily mass protests, even by the moderate Hindus have been taking place across every state in India against the CAA and the NRC, which resulted into killing of more than 100 persons and injuring 800-mostly Muslims by the police and fanatic Hindus. Modi-led regime has not withdrawn the CAA/NRC.

More than seven months have been passed. But, the Indian extremist government led by the fanatic Prime Minister Modi continued lockdown in the Indian Occupied Kashmir (IOK). While, Indian fanatic rulers are also escalating tensions with Pakistan to divert attention from the drastic situation of the (IOK), and have continued shelling inside Pakistani side of Kashmir by violating the ceasefire agreement in relation to the Line of Control (LoC).

Notably, on August 5, 2019 Indian Premier Modi's

government ended the special status of the Jammu and Kashmir by abolishing articles 35A and 370 of the Constitution to turn Muslim majority into a minority in the Indian Held Kashmir. Implementing the August 5 announcement, the Indian central government issued a notorious map on October 31, 2019. In accordance with it, Jammu and Kashmir was bifurcated into two union territories—Jammu and Kashmir and Ladakh.

Besides Pakistan, China also rejected the Indian map. In this respect, China objected to the bifurcation of Jammu and Kashmir into two union territories as "unlawful and void", saying that India's decision to "include" some of China's territory into its administrative jurisdiction "challenged" Beijing's sovereignty. The border dispute between New Delhi and China, which remains unsettled, has increased tension between the two countries.

It is mentionable that the former Soviet Union which had subjugated the minorities and ethnic groups in various provinces and regions through its military disintegrated in 1991. New Delhi has been acting upon similar policies in some way or the other.

However, India, dominated by politicians from the Hindi heartland—Hindutva has been using brutal force ruthlessly against any move to free Assam, Kashmir, Khalistan, Mizoram, Nagaland and Tripura, accuse New Delhi of apathy towards their issues. Illiteracy, poverty and lack of economic opportunities have fueled the natives' demand for autonomy and independence.

As regards the state of Assam, the BJP-led alliance has been targeting the 4 million Assamese

in one form or the other.

Due to the discrimination against the Sikh community, Sikhs have been fighting for Khalistan as an independent state.

In recent years, Maoist intensified their struggle by attacking official installations. In this context, Indian media admitted that Maoists have entered the cities, expanding their activities against the Indian union. On 22-23 April 2018, at least 39 Maoists were killed in an alleged encounter with Indian security forces in district Gadchiroli. Maoist uprising is the second major freedom movement after that of the Occupied Kashmir.

Tamil Nadu is another area where separatist movements are haunting the federation of India.

And the seven states of Northeastern India, which are called the 'Seven Sisters' are ethnically and linguistically different from the rest of the country. These states are rocked by a large number of armed and violent rebellions, some seeking separate states, some fighting for autonomy and others demanding complete independence. These states which include Assam, Arunachal Pradesh, Meghalaya, Manipur, Mizoram, Nagaland and Tripura, accuse New Delhi of apathy towards their issues.

Illiteracy, poverty and lack of economic opportunities have fueled the natives' demand for autonomy and independence.

We can conclude that Modi's "New India", which is "Meta Nationalism", is transforming the country into a "fascist and extremist India", as Modi is intolerant and inflexible to any kind of opposition. So, Prime Minister Narendra Modi's extremist policies based upon political fault lines are moving India towards disintegration like the former Soviet Union.

Muslims who are being denied Indian citizenship under the NRC.

Undoubtedly, these states have witnessed various sorts of India's state terrorism, but, did not stop their struggle. Instead of redressing the grievances of the people by eliminating injustices against them, the Modi-led Indian regime is depending upon ruthless force to crush these extremist and secessionist movements. Therefore, India's unrealistic counterinsurgency strategy has badly failed.

It is of particular attention that Indian Minister of External Affairs Jaswant Singh who served the BJP for 30 years was expelled from the party for praising Mohammad Ali Jinnah [Founder of Pakistan] and echoing the pain of the Indian Muslims in his book, "Jinnah: India, Partition, Independence."

Pointing out the BJP's attitude towards the minorities, Singh wrote: "Every Muslim that lives in India is a loyal Indian... look into the eyes of Indian Muslims and see the pain." He warned in his book, if such a policy continued, "India could have the third partition."

We can conclude that Modi's "New India", which is "Meta Nationalism", is transforming the country into a "fascist and extremist India", as Modi is intolerant and inflexible to any kind of opposition. So, Prime Minister Narendra Modi's extremist policies based upon political fault lines are moving India towards disintegration like the former Soviet Union.

नयाँ लुगा लगाएका नाडूगा बादशाहहरू

न गहिरो बन्दैछ ।

ल्पाएको परिवर्तन, नयाँ पद्धति आम-आत्मा बन्सकेन, अकालमा मरेर तर्न नसकेको काँचोबायु पो बन्पुग्यो । पेटको काँचो वायु पनि अस्वस्थकर, पितृको काँचो वायु पनि बाँच नदिने ।

राजनीतिमा सयौं टाउको छन् तर अरुले हल्लाए हल्लिने, अरुले नचलाए नचल्ने ठिमीले किसानले खेतबारीमा गाडेको बुख्याचाजस्तो । राजनीति सिंहदरगाह, पार्टी कार्यालयहरूतिर टाउको बिनाको मुर्काइजस्तो छ । टाउको नभएपछि विवेक हुँदैन । विवेक नभएपछि दुड्गाइजस्तो ठेस लाग्ने, काँडाइजस्तो घोचिरहने नै भयो ।

राजनीति किचकन्याजस्ती लाग्छ । सबै सग्लो तर पाइला उल्टो । सारै मनमोहक सुन्दरी, तर उल्टो खुद्दा भएकी इषालु र विषालु । सातो लिने, सातो खाने र डरलाग्दो रूपले तर्साइरहने । स्वर्ग हिड्यो नर्क पुगिने ।

राजनीति पिचासजस्तो देखिन्छ । धोका खाएका प्रेमिका, अनाहकमा मारिएका छोरी बुहारी, जबरजस्ती मारिएका व्यक्तिहरू, अस्वभाविक मृत्यु भएकाको भड्किएको आत्मा कतै ठाँउ नपाएपछि वायु बन्धन् र परिवारलाई पिराइरहन्छन् । यसकारण नेपालको राजनीतिमा प्राण कम पिचासका पीर बढी छन् । प्राकृतिक प्रकोपले पिराउनु बुझन सकिन्छ, पिचासले पिराउनु बुझन सकिन्न । १९०३ को कोतपर्वमा मारिएका पिचास २००७ सालमा उतार्न खोजियो, त्यसपछि निरन्तर अस्वभाविक हत्याकाण्डहरू भइरहेका छन् र २०५२ पछि त राजनीतिमा काँचो वायुको प्रकोप नै चल्यो । अहिले कोरोना मान्छे चपाइरहेछ । पीरपिराउ कसरी कम हुन्छ ?

राजनीति चुडैलजस्तो पनि छ । समाजमा कथन छ- विश्वासघात भएर हत्या भएका, आत्महत्या गर्न बाध्य भएकाहरू चुडैल बन्धन् । तिनका अतृप्ति

आत्माले बेला बेलामा चिक्कार गर्न र चिक्कार सुनिन्छ । कतिपय परिणामहरूमा चुडैल आत्माहरूको छठपटी देखिन्छ पनि । वायु उतार्ने चलन छ नेपाली समाजमा । नेपाली राजनीतिमा वायु उतार्ने साइत जुरेको छैन, सक्नेले भद्रो हरेर टोलाइरहेका छन् ।

आधुनिक विज्ञान यस्ता कुरालाई भ्रम मान्छ, अन्धविश्वास मान्छ । तथापि विज्ञान नै भन्छ- वेद र सांख्यर्द्धनका कारण आविस्कारहरू सम्भव भएका हुन् । आत्मनिकताका प्रणेताहरू स्वरक्षानीमा

नै तन्त्र । पश्युपतिनाथको नित्यपूजासमेत मन्त्रबाट हुन्छ । विदेशीहरू नेपालका तन्त्रमन्त्र विद्याबारे अनुसन्धान गरिरहेका छन् । नेपालमा अन्धविश्वास हटाउने भनेर आँखामा पट्टी बैधिदैछ । कै कति अन्धविश्वास, कुन कुन तन्त्रमन्त्र विद्या ? लोकतन्त्र जतापनि भीड र हल्लैहल्लाको पहिले बन्दै गएको छ । कोभिड १९ को प्रकोपले थिलथिले पारेको अमेरिकामा राष्ट्रपति निवासमा हिन्दुशास्त्रका मन्त्रहरू पढियो, पूजाआजा, होम र गायत्री मन्त्र जप धेरै ठाउँमा भइरहेका छन् । अर्थात

● ● ●

राजनीति पिचासजस्तो देखिन्छ । धोका खाएका प्रेमिका, अनाहकमा मारिएका छोरी बुहारी, जबरजस्ती मारिएका व्यक्तिहरू, अस्वभाविक मृत्यु भएकाको भड्किएको आत्मा कतै ठाँउ नपाएपछि वायु बन्धन् र परिवारलाई पिराइरहन्छन् । यसकारण नेपालको राजनीतिमा प्राण कम पिचासका पीर बढी छन् । प्राकृतिक प्रकोपले पिराउनु बुझन सकिन्छ, पिचासले पिराउनु बुझन सकिन्न । १९०३ को कोतपर्वमा मारिएका पिचास २००७ सालमा उतार्न खोजियो, त्यसपछि निरन्तर अस्वभाविक हत्याकाण्डहरू भइरहेका छन् र २०५२ पछि त राजनीतिमा काँचो वायुको प्रकोप नै चल्यो । अहिले कोरोना मान्छे चपाइरहेछ । पीरपिराउ कसरी कम हुन्छ ?

राजनीति चुडैलजस्तो पनि छ । समाजमा कथन छ- विश्वासघात भएर हत्या भएका, आत्महत्या गर्न बाध्य भएकाहरू चुडैल बन्धन् । तिनका अतृप्ति

किन दिगो शान्ति र अग्रगामी समृद्धिको कोर्स लिन सकेन ? असफल राष्ट्रमा हुने लक्ष्यणहरू बढ्दै गएका छन् ?

नेपाललाई लागेको महारोग हो-चरित्रहीनता, गैरजिम्मेवारी र भ्रष्टाचार । नेपालको शासन र प्रशासनमा भ्रष्टाचार र अनियमितताको बाढी र पहिरो रोकिएलास्तो देखिदैन । कारण एउटै छ- राजनीति व्यवसाय बन्यो । राजनीति भ्रष्टाचारको भ्रुण भयो । समाज, शासन र प्रशासनमा सक्रमण फैलायो । यसकारण समाजशास्त्रीहरू भन्न थालेका छन्-

०६ सालपछि कृष्णप्रसाद भट्टराई, गिरिजाप्रसाद कोइराला, शेरबहादुर देउवा, सूर्यबहादुर थापा, प्रचण्ड, मधव नेपाल, भलनाथ खानाल, बाबुराम भट्टराई, खिलराज रेग्मी, सुशील कोइराला, केपी ओली पटक पटक प्रधानमन्त्री भएका छन् । कोही देशधातक त कोही जनधातक रूपमा बदनाम भए । आफैले अथवा आफन्तमापर्त राष्ट्रघात नगर्न एकजना पनि प्रधानमन्त्री जनताले पाउन सकेनन् । राजनेता कोही बन्न सकेनन् ।

भ्रष्टाचार गरेको आरोपमा

इज्ञानेशियाका मोहमद सुहार्तो, फिलिपिन्सका फर्डिनान्द मार्कोस तथा जोसेप इस्ट्राडा, सवियाका स्लोवोदान मिलोसेमिक, पेरुका अल्बर्टो फुजिमोरी, नाइजीरियाका सनी अबाचा, हाइटीका जाँ-कलाउड दुभालियर, निकाराग्वाका अर्नोल्डो अलेमान र उक्रेनका प्रधानमन्त्री पालो लाजेरेन्कोलाई दण्डित गरियो ।

दक्षिण कोरियाका पूर्व राष्ट्रपति पार्क ग्युन हे, दक्षिण अफ्रिकी पूर्व राष्ट्रपति ज्याकोब जुमा, बाज्लादेशकी पूर्व प्रम. वेगम खालिदा जिया, मलेशियाका पूर्व प्रधानमन्त्री नजीब रजाक, पाकिस्तानका पूर्व प्रधानमन्त्री नवाज शरीफ, ब्राजिलका दुई पूर्व राष्ट्रपति दिल्मा रुसेफ र लुई इनासियो लुला द सिल्बा, भारत बिहारका राष्ट्रिय नेता लालु यादव भ्रष्टाचारमा सजाय भोगिरहेका छन् ।

»» बाँकी ६ पेजता

पिएचडी उपाधि दिन्छन्, हिन्दुधर्म ग्रन्थलाई पाठ्यक्रममा राख्छन् र अध्यापन गराइरहेका छन् । यहाँसम्म कि जर्मनमा त भूत पिचास, तन्त्रमन्त्र र बोक्सीविद्यासमेतलाई मानुनी मान्यता छ । नेपाल त त्यसै पनि तन्त्रमन्त्रको देश, मन्दिरै भूमिका देशमा हरेक मन्दिरका गर्भगृहदेखि तुङ्गालसम्म तन्त्र

पञ्चइन्द्रीयभन्दा माथि अदृश्य शक्ति छ । अदृश्य शक्ति छ भन्ने अविश्वासभित्र विश्वास छ । हामी पूर्वीय दर्शनभित्रको स्थापित त्यो विश्वास गुमाउँदै त छैनौ ?

अदृश्य शक्तिका विषयमा बादबिवाद र बहस भइरहेन्छन् ।

अहिलेलाई सवाल नेपालको वर्तमान र भविष्यको हो । नेपाली राजनीतिले

साल्ट ट्रेडिङ कंपनीशन लिमिटेड द्वारा प्रवद्धित डीटी ग्राहीन्स

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टाण्डर्डको मित्र बाहिर राख्न कोट मै बीचमा स्टिलको जाली भएको ३ तहको होजपाइप
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पून: प्रयोग गर्न न सकिने प्लाष्टिक सिल भएको सिलिङ्डर
- कम्प्यूटर प्राविधिकात चल्ने प्लान्ट, तौलमा सोहै आना द्रवक हनुहोस्

साल्ट ट्रेडिङ समूहका उत्कृष्ट खाद्य बस्तुहरू

पुष्टलाल : उत्सर्ग र संघर्षका प्रतीक

प्रदीप ज्वाली

आज ४२औं पुष्टलाल स्मृति-दिवस। पुष्टलाल भन्नासाथ मेरो मनमा एकजना समाजवादी लोकतन्त्रका परिकल्पनाकार, समाजवादका स्वप्नसच्चा, नेपालका कम्युनिस्ट पार्टीका संरथापक महासचिव, नेपालको लोकतान्त्रिक आन्दोलनका अविचलित सेनानी र नेपाली इतिहासको भौतिकवादी व्याख्याताको विस्तर अगाडि आँजेँ। यद्यपि उहाँसँग प्रत्यक्ष सानिध्य स्थापित गर्न सकिएन। पुष्टलालको जीवन हेर्दा कृतिपय सन्दर्भमा लेनिनसँग मेल खान्छ। जसरी लेनिन आफ्ना दाजुको मृत्युदण्डपश्चात् जारशाहीविरोधी आन्दोलनमा अविश्वान्त लानुभयो, पुष्टलाल पनि त्यसरी नै आफ्ना दाजु सहित गंगालालको प्रेरणाबाट आजीवन सामन्तवादविरोधी संघर्षमा हेलिनुभयो। नेपाली वामपन्थी आन्दोलनका र उदार प्रजातान्त्रिक धारका धेरै नेताले सम्झौतापरस्त राजनीतिलाई अङ्गालै गर्दा उहाँ जीवनपर्यन्त आफ्नो निष्ठाबाट विचलित हुनुभएन।

आरभिक कालमा लेनिन पनि सामाजिक जनवादी पार्टीमा हुनुहुन्थ्यो। जब पार्टीका सीमाहरू उहाँले खुट्याउन थाल्नुभयो र यो पार्टीका माध्यमबाट रूसमा जारशाहीले नेतृत्व गरेको सामन्तवादलाई समूल नष्ट गर्न तथा समाजवादी क्रान्ति सम्पन्न गर्न सम्भव छैन भन्ने निष्कर्ष निकालनुभयो, उहाँले श्रमजीवी वर्गको पार्टी निर्माण गर्नुभयो। जुन, पछि गएर बोल्सेविक पार्टीमा रूपान्तरित हुन्छ। पुष्टलालको पार्टी निर्माणको यात्रा पनि भन्नै त्यस्तै उतार-चढावाबाट गुप्रिएको देखिन्छ। आरभिक कालमा नेपाली कांग्रेसमा आबद्ध भई कार्यालय सचिवसम्म हुनुभयो। तर, जब राणाशासनविरोधी आन्दोलनलाई निर्णयक मोडमा पुर्याउने वेला आयो, उहाँले नेपाली कांग्रेसका सप्ट सीमाहरू थाहा पार्नुभयो। साथै उहाँले यो पनि थाहा पार्नुभयो कि कांग्रेस सामन्तवादलाई समूल नष्ट गर्ने सामर्थ्य राख्दैन अथवा चाहौदैन। सँगसँगै उहाँ अकै निष्कर्षमा पनि पुग्नुभयो- नेपालका निर्मि लोकतन्त्र मात्र होइन, राष्ट्रियताको मुद्दा पनि त्यसि नै महत्वपूर्ण छ। र, बाह्य उत्पीडनबाट राष्ट्रलाई मुक्त नगरी वास्तविक मुक्ति सम्भव छैन। त्यसपछि उहाँले कम्युनिस्ट पार्टी गठन गर्नुभयो। उहाँको जीवनको यो राजनीतिक परिदृश्य हेर्दा कता-कता लेनिनको जीवनजस्तो लाग्छ।

००५ सालमा कम्युनिस्ट घोषणापत्रको नेपाली अनुवादको भूमिकामा पुष्टलालले नेपालमा किन नयाँखाले जनवादी क्रान्ति र त्यसनिर्दित कम्युनिस्ट पार्टी आवश्यक छ? भन्नेबारे सेद्वात्तिक दृष्टिकोण अगाडि सार्वुभयो। उमेरका हिसाबले उहाँ कलिलो हुनुहुन्थ्यो, तर भूमिका पद्दा हामीले एउटा सिद्धान्तकारको परिपत्र दृष्टिकोण त्यहाँ पार्चाँहै। त्यहाँ पृष्ठभूमिमा ००६ सालमा नेपाल कम्युनिस्ट पार्टीको स्थापना भयो। नेपालको राजनीतिमा कम्युनिस्ट पार्टीको स्थापना सामान्य परिघटना थिएन। त्यो पार्टीको गठन जनवादी क्रान्तिको सुरुवात र समाजवादी सपनाको बीजारोपण थियो। भन्नुको अर्थ कम्युनिस्ट पार्टीको गठन श्रमजीवी वर्गको संगठित शक्ति निर्माणको एउटा औपचारिक प्रस्थान बिन्दु थियो। त्यस हिसाबमा यो नयाँ युगको सुरुवातको पहिलो पाइला थियो। वैचारिक, राजनीतिक हिसाबले त्यस युगका सबै नेतृत्वको दर्जेजामा पुष्टलाल शिखरमा हुनुहुन्थ्यो। सबैका अग्रज हुनुहुन्थ्यो। पार्टीपत्रिमा उहाँ महासचिव मात्र होइन, प्रथम सिद्धान्तकार हुनुहुन्थ्यो।

यो प्रश्नको गहिरो अन्वेषण र निकील अर्थ भएको छैन कि स्थापनाको दुई वर्ष बित्दा-नवित्दे संरथापक महासचिवलाई महासचिवबाट हटाउनुपर्ने अवस्था किन र कसरी आयो? यसको भरपर्दा जवाफ हामीले अर्थै पनि पाएका छैन। साथै जुन दिन पुष्टलाललाई नेतृत्वबाट पाखा लगाइयो, त्यहाँबाट कम्युनिस्ट पार्टी ढुलमुले, सम्झौतापरस्त र पोलियोग्रस्त हुन्

पुग्यो। ०१० सालको प्रथम महासिवेशनले त्यस्तै भन्ने। ०१४ मा उहाँले ल्याएको गणतन्त्रको कार्यक्रम पास त भयो, तर नेतृत्व रायामार्फीले हत्याए। त्यसे पृष्ठभूमिमा ०१७ सालमा प्रतिक्रान्ति भयो र कम्युनिस्ट पार्टी प्रतिरोध गर्न नसक्ने रोगी बाधजस्तै बन्न पुग्यो। तसर्थ पुष्टलालको समीक्षा गर्दै गर्दा हामीले उहाँको समग्र राजनीतिक जीवनलाई हेर्नुपर्ने हुन्छ।

पुष्टलालको अर्को महत्वपूर्ण पक्ष, उहाँले नेपालको लोकतान्त्रिक आन्दोलनको अविश्वान्त र सम्झौताहीन अटल योद्धा हुनुहुन्थ्यो। पार्टी स्थापनाको दुई वर्षभित्रै पार्टीमाथि प्रतिबन्ध लायो। प्रतिबन्धित अवस्थामा उहाँ अविचलित ढंगले जनसंगठन, मोर्चा निर्माणमा लागिराञ्जुभयो र त्यसैमार्फत प्रयास थियो। त्यसअधिसम्म इतिहास राजामहाराजाको वेशवलीमा, चमत्कारमा, दैवीय इच्छा र व्यक्तिका शौर्य तथा

आन्दोलनका योद्धा हुनुहुन्थ्यो।

पुष्टलालका बारेमा अलिक कम चर्चा हुने गरेको विषय हो- उहाँले नेपाली इतिहासको भौतिकवादी व्याख्यामा पुन्याएको योगदान। पुष्टलालले कलकत्ताको राष्ट्रिय पुस्तकालयमा रहेर जुन व्यापक अध्ययन गरी टिपोट तयार पार्नुभएको थियो, त्यो निकै महत्वपूर्ण छ। राजनीतिक इतिहासको सन्दर्भमा नेपालमा मातृसत्ता, नेपालमा राजतन्त्रको इतिहास वा जनान्दोलनको समीक्षाजस्ता दस्तावेजबारे प्रायः कम चर्चा-परिवर्त्य हुने गरेको छ। नेपालको इतिहासलाई भौतिकवादी दृष्टिकोणले हेर्ने सन्दर्भमा त्यो नै पहिलो महत्वपूर्ण प्रयास थियो। त्यसअधिसम्म इतिहास राजामहाराजाको वेशवलीमा, चमत्कारमा, दैवीय इच्छा र व्यक्तिका शौर्य तथा

दैनन्दिन जीवन चलाउनसमेत उहाँलाई कठिन भयो। त्यसका बाबजुद उहाँले सम्झौताको राजनीतिलाई कहिलै अङ्गाल नुभएन। एक प्रकारले उपचार गर्न अत्यन्त संघर्ष गरिराख्दा पनि उहाँले आफ्नो आदर्श र राजनीतिक विरासतलाई कहिलै धर्मरिन दिनुभएन। उहाँको वैचारिक राजनीतिको जग त्यसैमाथि रडिएको थियो।

आजको नेपाली कम्युनिस्ट आन्दोलन त्यही विरासत बोकेको आन्दोलन हो। हो आजका दिनमा कम्युनिस्ट पार्टीका सन्दर्भमा विभिन्न प्रश्न उद्देश्य गरेका छन्। यस सन्दर्भमा हामीले पुष्टलालको दृष्टिकोण वा बाटोलाई सदैव पछाइरहनुपर्छ। पार्टी निर्माणको सन्दर्भमा पुष्टलालले भन्नुभएको तीन स' आज पनि त्यति नै सान्दर्भिक छ। तीन स' अर्थात् सिद्धान्त, संगठन

त्यसरी एकांकी ढंगले निष्कर्ष निकालनेमा एउटा निष्कर्ष हो- नेपाल कम्युनिस्ट पार्टीले पुष्टलालको आदर्श छाड्यो, अब पार्टी हिजोको जस्तो रहेन आदि। हो, आजको कम्युनिस्ट पार्टीमा समस्या छन्। ती समस्यालाई गुन्दमुनि लुकाएर अधि बढ्न सकिँदैन। तर, के हामी सौचै पुष्टलालको बाटोबाट विचलित भएका छैं? होइन, उहाँले भन्नुभएकै बाटोबाट हामीले ०४६ सालमा आन्दोलन र्याँ र देशमा प्रजातन्त्र ल्यायाँ। त्यो प्रजातन्त्र अङ्गुरो थियो। कालान्तरमा राजाले त्यो पनि खोसे। फेरि अकै संयुक्त आन्दोलनमार्फत हामीले गणतन्त्र ल्यायाँ, जुन गणतन्त्र पुष्टलालको स्पनाको गणतन्त्र थियो। पुष्टलालले महिला, दलित, जनजातिका र राष्ट्रियताका बारेमा बनेको बिन्दुमा हामीले गणतन्त्र ल्यायाँ। तर, कैप्रेसले संघर्षमा भन्नुभएका तीसान, महिला, जनजाति, दलितका प्रतिनिधि आज राज्य सञ्चालनको सौचै निकायमा छन्। यस अर्थमा हामी पुष्टलालको बाटोमै हिँडिरहेका छैं। तर, कृतिपय सन्दर्भमा हामीले विचलन देखापरेको छ। कृतिपय सन्दर्भमा हामी आफ्नो आदर्शबाट अलिकति विचलित हुन खोज्दै। यसका निस्ति हामीले निरन्तर आफूभित्र शुद्धीकरण, खबरदारी र स्पान्तरणको संघर्ष गरि नै रहेका छैं। कम्युनिस्ट पार्टी समाजवाद कठेको कुनै अलौकिक संस्था होइन। कम्युनिस्ट पार्टीको नेतृत्व, कार्यकर्ता र संगठन पनि यही समाजको उपज हो। त्यहाँ पनि यो समाजको बाटिटा आइपुग्छ। त्यसमा निरन्तरको खबरदारीले नै हामीलाई नयाँ समाज निर्माणको दिशामा लैजान्छ। कम्युनिस्ट भनेको जनताबाट सिकेर जनतालाई नै सिकाउन त्यो संगठन र सिद्धान्त हो, जुन पुष्टलालले जीवनभर अङ्गुरो थाहा पार्नुभयो। त्यसका निस्ति हामीले निरन्तर प्रयत्न तपाईंको बाटोपरेको छ। कृतिपय सन्दर्भमा हामीले राजनीतिक परिदृश्यमा हामीले जनताको जीवनमा खुसहाली, स्पान्तरण ल्याउन हामीले सिर्जना गर्नेपन छ।

नेपाली राजनीतिमा पुष्टलालले देखाएको बाटो उत्सर्ग र संघर्षकै बाटो हो, जुन आज पनि उत्तिकै सान्दर्भिक छ, जहाँ-जहाँ हामी चुक्न खोज्दै, सचिवनुको विकल्प छैन

पराक्रममा आधारित थियो। पुष्टलालले पहिलोपटक यसको वास्तविक व्याख्या प्रस्तुत गर्नुभयो। पुष्टलालको जीवनको अन्त्यकाल असाधार्य पीडादारी भएको हामी पार्चाँहै। त्यसका खास कारण छन्। ०२५ सालदेखि पार्टीलाई पुर्नर्थित गर्ने प्रयास गरे पनि विविध कारणले त्यसले पूर्णता पाउन सकेन। बरु भाषा आन्दोलन र त्यसबाट निर्माण भएको नयाँ धारको प्रभाव त्यो संगठनमा पनि पर्यो। र, त्यसबाट मदन भण्डारी, जिवराज आश्रित, वामदेव गौतम, मोदनाथ प्रश्नितजस्ता नेता पुष्टलालको संगठनबाट अलग हुनुभयो। जीवनको अन्त्यकालमा पुष्टलालको संगठन र ०६२०६३ मा आइपुग्दा फेरि एकपटक सिद्ध भयो। त्यस गठन हिसाबले पुष्टलाल अविश्वान्त लोकतान्त्रिक

र संघर्ष। कुनै पनि पार्टी निर्माणका लागि सिद्धान्तको ठूलो भूमिका हुन्छ। तर, संगठन छैन भने सिद्धान्तले केही हासिल गर्न सक्दैन। सिद्धान्त र संगठन पनि छ, तर त्यसले जनताको दैनन

नयाँ लुगा....

वीनका राष्ट्रपति सी विनफिडले चिनियाँ कम्युनिष्ट पार्टीका ९ लाख भ्रष्टहस्तलाई जेलहालेका छन् भने अतिभ्रष्टहस्तलाई मत्युदण्ड दिएका छन् । सी भन्छन्- सम्पत्ति थुपार्ने कम्युनिष्ट हुनेसक्दैन । नेपालमा सुल्टो कही हुन्न, सबै उल्टो भझरहेको छ । प्रजातन्त्र र समाजवादमा पनि राजनीति सेवा हो, व्यापार होइन । तर राजनीतिक व्यापार बढ़दै गयो ।

नेपालमा भ्रष्टचारीलाई कारवाही हुने दिन कहिले आउले ? नेपालमा लोकतन्त्र भत्ताभुङ्गे राजाको लथालिङ्गे अदालत बनेको छ ।

नेपाली कांग्रेस छ, शक्तिको दुरुपयोग गर्दा कौंयो क्वाटी कपाकप खानाले पेट बिग्रिएर फाडापखाला लागेको बिमारी भोगिरहेको छ । एमाले र माओवादी केन्द्र मिलेर बनेको नेकपा दूधमा पानी मिसाएको सेतोमात्र छ । यो त मिसावटमात्र हो । न दल मिल्यो, न दिल ?

नेता र पार्टी यताबाट उता, दुटफूट र गुट- उताबाट यता मिल्ने मिलाउने कार्य चलिरहेको छ । देशको मन्त्री राजनीतिले आश्वस्त पार्न नसकेर सामाजिक मनोदशामा धाँजा फाटेको छ । राजनीतिमा सिद्धान्त, निष्ठा र लक्ष्य हुनुपर्ने हो- कता हो जिली, कता हो गाँठी ?

हिजोको मगन्ते अफ्रिका आज उद्यम, व्यापार र लगानी गरेर आत्मनिर्भरतापूर्ण रोजगारी सिर्जना गरिरहेको छ । विश्वका कमजोर मुलुकहरूको स्वभाव, प्रभाव र सद्भावमा ढूलो परिवर्तन आइसको छ । नेपाल विदेशी प्रभाव, अनियमितताको दुर्भाव र आत्मनिर्भरताको अभावमा बाँहिरहेको छ । युवायुवतीको परिश्रम निकासी गरेर परिनिर्भरता आयात गरिरहेका छौ ।

नेपाल वीरहरूको देश हो । १८ जेठो मुलुकहरूमध्येको स्वाधीन मुलुक हो । सत्ता र सम्पत्तिका लागि सधैं महाजाल, महाभारत, महासङ्ग्राम चलिरहन्छ । नेपालका सन्दर्भमा राजनीति सुख्खा बगर हो, महानायक फिलममा जन्मिन्छ, राजनीतिमा गर्भाधान त हुन्छ, जन्मिन्छ पनि र जन्मनासाथ पतनमात्र हुन्छ । यसकारण राजनीति पाकेको घाउबाट निस्केको पीपो पोखरीजस्तो लाग्छ ।

आफूलाई राजनीतिको बादशाह सम्पन्नहरू वास्तवमा घोडा हुन् । राजनीतिक मैदानमा घोडाहरू खुब हिनहिनाएर बहादुरी प्रदर्शन गर्नुन् तर यी घोडाहरू विदेशीले चढ्छन् । पहिले पहिले अरवी घोडाको खुब महत्व थियो । जबदेखि उत्तर, दक्षिण र पश्चिमाको आर्थिक र सामरिक प्रभावमा प्रतिस्पर्धा बढ्यो, उनीहरू सामरिक महत्वको केन्द्रभूमिका नेपाली घोडा चड्न लालायित छन् । नेपाली लोकतान्त्रिक घोडाको भाऊ हवातै बढेको छ ।

पहिले उखान थियो काशी काशिर अजब नेपाल । नेपालमा अजब राजनीति चलिरहेह । खुब भनेका थिए कुनै विद्वानले- नेपालमा राजनीति गर्न बुझि, विवेक र नैतिकता मूल्यहीन छ । भिन्न मत र विचार बहिर्भूत छ । मै जान्ने, मै तूलो, मै नै राज्य हो भन्ने अहं राज्युपर्छ । शासित भनेका चाकर हुन्, चाकरलाई जति निवारे पनि हुन्छ भन्ने बाहुबली बन्नुपर्छ । लोकतन्त्रको भाषण गरेर पद्धतिका मर्यादा जतिसक्यो उति बलात्कार गर्न हो । सरकार परिवर्तन अँध्यारा कोठाबाट गर्न हो । सविधानको कुरा गर्ने र काम असवैधानिक र अराजनीतिक तबरले गरिरहने हो ।

सिगान पुछेको कि नाक काटेको हो थाहा नपातनु लोकतन्त्रको अर्को विशेषता हुनुपर्छ । अजब नेपाल अर्को किंम्भा हो, जहाँ कुनै दिन सानादाहू र दुलदाइको राइँदाहूँ चल्यो ।

अर्थात अनियमितता र असामाजिकतामा सुधार आउने भएन । तेगा बाजेले खुई टेकन दिवैन अनि कसरी पछार्नु ? भन्ने उखानजस्तो भयो हामीले बाँचेको देशमा बिकृति । हिजो राजा वीरेन्द्र धेरिए । राजा ज्ञानेन्द्र धेरिए । हातियार र मतियार राजनीतिक नेताहरू नै बने । आज चीन धेर्न र नेपालका शासक फेर्नेका लागि धेराबन्दी चलिरहेको छ । यो सत्ता परिवर्तनमात्र होइन, नेपाल कमजोर पार्न खेल हो । नेतृत्वहमा अवसरवाद, परिवर्तनमात्र होइन, नेपाल कमजोर, राजनीति भनेको लज्जास्पद व्यापार

बन्यो, निर्लज्ज । ढिलोचाँडो मर्नु त छ, सिकन्दर महानको शब्द हिरामोतीमाथिबाट लगियो तर उनको इच्छाअनुसार कफिनबाट उनका दुबै खालीहात निकालिएको थियो । सत्तासुखको तीन त्रिलोक चौधूभुवन देखिरहेकले जो बलियो उही मेरो पोइंट ठान्ने नेपाली नेताहरू किन बुझदैनन्- कात्रोमा खल्ली हुँदैन भनेर ।

नेपाली राजनीतिभित्र दौरा न सौराको खल्ली देखेका बुझकडहरूले पद्धति र नेताप्रति यसरी व्युद्ध वाण हानेका छन्-धुन्दुलीजस्ती श्रीमती र धुन्दुक्कारीजस्तो छोरो हुनुभन्दा नभएकै जाति ।

नेपाली राजनीति कसेको कसैमाथि विश्वास नभएको अविश्वासको संकटमा फसेको छ । राजनीतिले आश्वस्त पार्न नसकेर सामाजिक मनोदशामा धाँजा फाटेको छ । राजनीतिमा सिद्धान्त, निष्ठा र लक्ष्य हुनुपर्ने हो- कता हो जिली, कता हो गाँठी ?

हिजोको मगन्ते अफ्रिका आज उद्यम, व्यापार र लगानी गरेर आत्मनिर्भरतापूर्ण रोजगारी सिर्जना गरिरहेको छ । विश्वका कमजोर मुलुकहरूको स्वभाव, प्रभाव र सद्भावमा ढूलो परिवर्तन आइसको छ । नेपाल विदेशी प्रभाव, अनियमितताको दुर्भाव र आत्मनिर्भरताको अभावमा बाँहिरहेको छ । युवायुवतीको परिश्रम निकासी गरेर परिनिर्भरता आयात आइए । उनीसँगै रअका प्रमुख सामन्त गोयल र आइवीका प्रमुख अरविन्दकुमारले समेत काठमाडौंमा अडडा जमाए । सत्तारूढ नेकपाका अधिकांश प्रधानमन्त्रीविरोधी नेतादेखि कांग्रेस, मध्येशवादीका नेतासम भेटेर सत्ता परिवर्तनको वातावरण बनाउन षड्यन्त्र भझरहेकै छ । अमेरिका, भारत घचेटीरहेछ, चीन थेगिरहेछ । नेपाल समुद्रको जहाजस्तो छचल्किरहेछ ।

भारत नेपाल चीनिति ढल्केको आरोपमात्र लगाइरहेको छैन, प्रधानमन्त्रीले चिनियाँ राजदूतसँग सल्लकेर नेपाललाई चीनको हिल्ला लगाएकोजस्तो अतिशयोक्तिपूर्ण कृच्छाराप निरिहेकै छ । यसबाट पनि थाहा हुन्छ- भारत अव नेपाललाई ठेगान लगाउने मोर्चावन्दीमा छ । यहीकारण भारतबाट धम्की आइरहेको छ- तिब्बत, पाकिस्तानजस्तो बन्ने कि भारतसँगको विशेष सम्बन्धमा बस्ने ? भारतीय सेनाका कर्नल गौतमले लेखेका छन्- १९५० मा नेपाललाई भारतमा नगिलाएर नेहरूले हिमालय भूल गरेका छन्, त्यो भूल छिटो सुधार्नुपर्छ । पटेल लान पनि त्यही थियो । पटेलका अनुयायी हुन् वर्तमान भारतका प्रधानमन्त्री नरेच भोदी । उनले गुजरातमा १९२ मिटर अग्लो बल्लभ भाइ पटेलको विश्वमै अग्लो सालिक बनाएर उद्घाटन गरेर आफ्नो भित्री चाहान देखाइसकेका छन् ।

नेपालले नक्सा जारी गरेपछि भारतसँग बिबाद बढ्यो, एमसीसी पास नहुँदा अमेरिका रिसाएको छ, चीन खुलेर नेपालमा सरोकार देखाइरहेको छ । नेपाली एकता बिभाजित गर्ने र निर्णयकर्तालाई बसमा पार्ने विदेशी चलाखेल बढेको छ । फेरि एकपल्ट पार्टी राजनीतिजड्हार विदेशी खेलका गोटी बन्नपुगेका छन् । कोरोनाको महासंकट, बाढीपहिरोको प्रलय, स्कूलकलेज बन्द, नागरिक हातमुख जार्न नसकेर मरणासन्न, जीवनजगत सबै चौपट भएका बेलामा भारत, चीन, अमेरिकाको नेपालको आत्मसम्मान ताछ्ने जुँगाको लडाइ उत्कर्षमा छ । यही लडाइमा नेताहरूको खेतालापन, ज्यालादारी, कामउन्नत्ता राजनीति भनेको लज्जास्पद व्यापार

अनैतिकवाद र चरित्रहीनवाद पन्थिएको । यस्तो पहिरो, क्षयीकरण विदेशीको पपेटकरण पनि हो । क्षयीकरण पार्टीको मात्र होइन, देशको लागि हानिकारक छ । क्षयीकरणले देशलाई हराउेछ । विश्वास बद्न र व्यवस्थापन हुन सकेन भने नेपाली राजनीतिले १९७५ को सिकिमी राजनीतिको काँचुली फेर्न बेर छैन । देशमा देशभक्तिको कमी छैन, देशभक्तिलाई नेताहरू र विदेशभक्तहरूले थिन्ने खतरा बढी छ । यतिवेला नागरिक समाजको मौन भूमिका संशयपूर्ण लाग्छ । अन्तमा:

अनावश्यक जिब्रो फटकार्न, राष्ट्रको महत्व नबुझने, भीडलाई ख्याती ठान्ने, योग्यताको कदर नगर्ने, अनैतिकतामा डुब्ने अरिड्गाल, छाँडा र मनपरी राजनीतिक प्रवृत्तिबाटे पाँच उदाहरण, जसले राजनीतिमा लागेकाहस्तलाई सही मार्ग देखाउन मदन गर्नेछ-

१. हाड नभएको जिब्रोको कथा- नेताले सहयोगीलाई खसीको सबैभन्दा राम्रो भागको मासु किनेर ल्याउन ।

२. हाड नभएको जिब्रोको कथा- बैठकरे राखेपको नयाँ सदस्य सचिवमा एक जना छनोट गर्नेछ । समितिले एक सातावधि सदस्यस चिवाका लागि दस्खात आव्हान गरेको थियो । दस्खात हालेका २७ जनाबाट तीन जनाको नाम सिफारिस गरेको हो । गत असारमा सदस्य सचिवमा नियुक्त भएका सिलवाल प्रधानमन्त्री केपी ओली निकटका मानिन्छन् । पूर्वमाले निकट मदन भण्डारी स्पोर्ट्स एकेडेमीका पूर्व अध्यक्ष समेत रहेका सिलवालको सदस्य सचिव पद नयाँ खेलकुद मन्त्रालय निस्किए भएको थियो ।

३. हीरामन्दा राष्ट्रियगानको महत्व- बेलायतकी महारानीलाई अस्ट्रियाका संगीतकारले संगीत सुनाउने पालो आयो । संगीतकारले आफ्नो देशको राष्ट्रिय धन बजाएर संगीतको सुरुआत गरे । राष्ट्रियगानको धन समाप्त नहुन्जेल महारानी उभिरहिन् र संगीत कार्यक्रम सकिएपछि महारानीले संगीतकारलाई हीराको हार उपहार दिइन् । महारानीलाई संगीतकारले शीर भूकाएर आभार प्रकट गर्दै प्रत्युत्तर दिए- मेरो देशको राष्ट्रियगानलाई जुन सम्मान दिनुभयो, मेरा लागि हीराको हारभन्दा त्यो सम्मान मूल्यवान हुनेछ ।

४. नेपालेलिय

● ग्लोबल आइएमईको घर, गाडी र सेयरमा नयाँ कर्जा योजना

ग्लोबल आइएमई बैंकले आकर्षक व्याजदरमा कर्जा प्रवाह गर्ने योजना ल्याएको छ। बैंकले घर, निर्माण गर्न, घर, जग्गा तथा गाडी किन्न र सेयरको धितोमा कर्जा लिन ८७७ प्रतिशतदेखि १४९ प्रतिशतसम्म व्याजदरको योजना ल्याएको हो।

ग्लोबल घर कर्जाअन्तर्गत २५ वर्षसम्मको अवधिका लागि ८७५ प्रतिशत व्याजदरमा कर्जा दिने भएको छ। यस कर्जाको व्याजदर १ वर्षसम्म स्थिर रहने बैंकको भनाइ छ। त्यसै, ८९९ प्रतिशतमा गाडी कर्जा र ९४९ प्रतिशत व्याजदरमा सेयरको धितोमा कर्जा प्रवाह गर्न बैंकले जनाएको छ।

यस योजनामा सहभागी हुने ग्राहकलाई डेविट-क्रेडिट कार्ड जारी शुल्क र लकर सुविधामा ५० प्रतिशत छुट दिने जनाइएको छ। आवश्यक कागजात पेस गरी कर्जा माप गरेको ३ कार्य दिनभित्र विनाफ्नक्ट कर्जा प्राप्त गर्न सक्ने बैंकले जनाएको छ। ग्लोबल आइएमई बैंकका सम्पूर्ण शाखाबाट यो सुविधा प्राप्त हुने बैंकले जनाएको छ।

● कल ट्रान्सफरले वर्क फ्रम होममा सहयोग पुने टेलिकमको ठहर

नेपाल टेलिकमले कोमिड-१९ को सञ्चासका कारण वर्क फ्रम होममा कल ट्रान्सफरले थप सहज हुने दाबी गरेको छ। कार्यालयमा आउने फोन घरबाट उठाउन मिले हुनाले यसले सहज हुने कम्पनीको भनाइ छ।

घरबाटे कार्यालय वा व्यावसायिक काम गर्न शैलीलाई बिस्तारै आत्मसात गरिए छ। यस्तो अवस्थामा कल ट्रान्सफरका कारण ग्राहक वा सेवाग्राहीले कार्यालय-पसलमा फोन गर्दा कर्मचारीको अनुपस्थितिले फोन उठाउन र सेवा दिन वजित छुनुपर्ने कम्पनीले जनाएको छ।

नेपाल टेलिकमका तारवाला टेलिफोनमा आउने फोन कलहरु अकी मोबाइल नम्बर, सिडिएमए नम्बर वा तारवाला टेलिफोनमा ट्रान्सफर गर्न सकिन्छ। सबै आगमन कललाई सीधै वा फोन व्यस्त भएमा मात्र वा फोन नउठेको अवस्थामा नेपाल टेलिकमको अकी नम्बरमा ग्राहक आफैले कल ट्रान्सफर गर्न

सक्ने टेलिकमले जनाएको छ। यो सुविधाको प्रयोगले कार्यालयमा कोही नभएका समयमा आउने टेलिफोन कलहरु नछुटाई अर्को फोनमा उठाउन सकिन्छ।

यो सेवा ग्राहकले नजिकैको नेपाल टेलिकमको कार्यालयमा गई निःशुल्क रूपमा सुचारू गराउन सक्ने जनाइएको छ। सेवा प्राप्त भएपश्चात् ग्राहक स्वयले नै चार अंकको लक कोड नम्बर आवश्यकताबमेजिम प्रयोग गरी उठाटा नम्बरमा आउने कल सीधै अकी नम्बरमा ट्रान्सफर हुने व्यवस्था मिलाउन सकिन्छ।

कल गरिएको नम्बर व्यस्त भएमा तत्काल अकी नम्बरमा ट्रान्सफर हुने वा चारपटकसम्म घन्टी बज्दा पनि फोन नउठेमा सो कल अकी नम्बरमा ट्रान्सफर हुने सुविधा आवश्यकताबमेजिम उपयोग गर्न सकिने कम्पनीले जनाएको छ।

● एनसेलको 'नयाँ सजिलो सिम', एक वर्षसम्म रिचार्ज गर्दा बोनस डेटा पाउने

एनसेल प्राइभेट लिमिटेडले आफ्नो नयाँ थिम 'प्लस'अन्तर्गत स्टार्टर व्याक 'नयाँ सजिलो सिम' योजना ल्याएको छ। एनसेलको सिम लिने ग्राहकले पहिलो रिचार्ज र प्रत्येक १ एक सय रुपैयाँ मैन व्यालेन्स खर्चमा बोनस डेटा पाउने योजना कम्पनीले ल्याएको हो। यो योजनामा नयाँ ग्राहकले ९९ रुपैयाँमा सिम लिंदा, पहिलो रिचार्ज गर्दा र पहिलो एक वर्षसम्म रिचार्ज गर्दा बोनस डेटा पाउने जनाइएको छ। नयाँ सिम लिंदा ग्राहकले २० रुपैयाँ मैन व्यालेन्स, २ सय एमबी डेटा र २० मिनेट अन नेट टक टाइम पाउने कम्पनीले जनाएको छ। यो डेटाको अवधि ७ दिन रहनेछ। ग्राहकले सिम लिएको भोलिपल्ट मध्यरातसम्ममा १ सय रुपैयाँ वा सोम्बन्दा बढीको पहिलो रिचार्ज गर्दा २ सय ५० एमबी अल टाइम अल नेटवर्क र २ सय ५० एमबी फोरजी डेटा गरी ५ सय एमबी डेटा बोनसस्वस्य पाउने जनाइएको छ। यो डेटाको समयावधि ५ दिन रहेको छ।

यसका साथै, ग्राहकले प्रत्येक १ सय रुपैयाँ मैन व्यालेन्स खर्च गर्दा पहिलो एक वर्षसम्म सय एमबी अल टाइम अल नेटवर्क र सय एमबी फोरजी डेटा बोनस पाउने कम्पनीले जनाएको छ। एनसेलको कमर्सियल अफिसर प्रदीप श्रीवास्तवले ग्राहकलाई डेटा सेवा प्रयोगको उत्कृष्ट अनुभव र त्यसको लाभ प्रदान गर्ने प्रतिबद्धताअनुभ्यु सबै मोबाइल डेटा प्रयोगकर्ताका लागि यो नयाँ व्याक ल्याएको बताए।

कपोरेट

नयाँ थिम 'प्लस'अन्तर्गत एनसेलले फोरजी ग्राहकका लागि आकर्षक 'ननस्टप युट्युब प्लस' अफर, भ्वाइस सेवाको बढी आवश्यकता रहेकाका लागि 'इन्डलेस कुराकानी प्लस' र 'वायरफ्री प्लस वाइफाई' सेवाको बुकिङ पनि सुरु गरिसकेको जनाएको छ।

● मंगलबहादुरले जिते आइएमईको १ लाख

आइएमई सेवाग्राही मंगलबहादुर रोकाया आइएमई घरमै योजनाको विजेता भएका छन्। सफ्टवेयर पद्धतिमा आधारित 'लक्की ड्रमार्फत रोकायाले १ लाख रुपैयाँ जितेका हुन्।

आइएमई लिमिटेडले कोमिड-१९ को प्रभावलाई मध्यनजर गर्दै घरबाहिर निस्की नै रेमिट्यान्स गरिएको रकम सजिलै प्राप्त गर्न सकिन्छ भन्ने सदेशका साथ 'आइएमई घरमै, रु १ लाख जितौ' भन्ने उपहार कार्यक्रम गरेको थियो।

सामान्य अवस्थामा नेपालभित्र गरिने वा विदेशबाट आएको रेमिट्यान्सलाई एजेन्टकहाँ गई रकम लिन सकिने भए पनि संक्रमणको जोखिमबाट जोगिन मोबाइल फोनमा नै रकम प्राप्त गर्न सकिने योजना ल्याइएको थियो। यो योजनामा आइएमई गरिएको रकम आइएमई पै मोबाइल वालेट एपमा प्राप्त गर्न १ जना भाग्यशालीलाई १ लाख रुपैयाँ पुरस्कार राखिएको थियो।

त्यसै, हरेक हप्ता ५ जनालाई जनही ५ हजार प्रदान गरिएको थियो। स्वदेश तथा विदेशबाट आइएमई गरिएको रकम आइएमई ऐपमा प्राप्त गर्दा हरेक कारोबारमा ५० रुपैयाँ बोनस प्राप्त गर्न सकिने व्यवस्था यो सँगसँगै मिलाइएको थियो। विजेतालाई उपहार रकम आइएमई पै मोबाइल वालेटमा नै प्रदान गरी सामाजिक दूरी कायम गर्ने प्रोत्साहन गरिएको कम्पनीले जनाएको छ। योजना जेठ ३१ देखि असार ३१ सम्म लागू भएको थियो।

● नेपाल बंगलादेश बैंकमा सेयरधनीबीच विवाद

नेपाल बंगलादेश बैंकका संस्थापक सेयरधनीमध्ये बंगलादेशी र नेपाली सेयरधनीबीच विवाद देखिएको छ। बैंकको सञ्चालक समितिको संस्थापक बोर्ड सदस्यमा ४० दशमलव ९१ प्रतिशत सेयर स्वामित्व रहेको बंगलादेशी सामेदार आइएफआइसीले

एकलौटी गरेको, तर बैंकमा सुधार नगरेको नेपाली संस्थापकहरूको अरोप छ।

बंगलादेश बैंकमा आइएफआइसीले सेयर स्वामित्वको अनुपातमा हुनुपर्नेभन्दा धेरै सञ्चालक सदस्य राख्न पाइरहेको छ। बंगलादेश बैंकमा संस्थापक सेयरधनीको ५१ दशमलव ६२ प्रतिशत सेयर स्वामित्व छ भने सर्वसाधारणको ४८ दशमलव ३८ प्रतिशत सेयर छ।

संस्थापक सेयरधनीका तर्फबाट सञ्चालक समितिमा तीनजनाको प्रतिनिधित्व हुने गरेको छ, १७ प्रतिशत सेयर स्वामित्वबाबर एक सञ्चालक हुनुपर्ने हो। यसअनुसार आइएफआइसीले दुईजना मात्रे सञ्चालक राख्न पाउनुपर्ने हो। तर, १० दशमलव ७१ प्रतिशत स्वामित्व रहेका नेपाली संस्थापकहरूको तर्फबाट समेत आइएफआइसीकै प्रतिनिधित्व सञ्चालक हुने गरेको छ।

अर्थात् आइएफआइसीबाट ३ जना सञ्चालक छन्। 'विगतमा एनबी समूहका कारण बैंक नै समस्यामा गएकाले सुधार दुने अपेक्षामा नेपाली संस्थापकहरूले समेत आइएफआइसीकै प्रतिनिधिलाई अधिकार सुनिधारण, तर उसले बैंकमा न सुधार गयो, न नियमअनुसार नेपाली संस्थापकबाट बैंकमा प्रतिनिधित्व नै गरायो,' एक नेपाली लगानीकार्ताले भने।

बैंकका केही सेयरधनीले सेयरअनुपातभन्दा धेरै सञ्चालक सदस्य रहेको आइएफआइसीले बैंकमा सुधार भने नगरेको भन्दै राष्ट्र बैंकका गर्भनरलाई गत १४ माघमा उजुरी गरेका थिए। गर्भनरलाई गरेको उजुरीका विषयमा छानबिन भएको छैन। बरू, त्यस विषयमा बैंक सुपरिवेक्षण विभागमा जानकारी नै नआएको राष्ट्र बैंकका निर्देशक सुदौप फुँयाले बताए। कम्पनी ऐन र बाफियाअनुसार बैंक तथा वित्तीय संस्थामा कम्तीमा ५ देखि ७ जना सेयरधनी सदस्य दुनैपर्छ। सञ्चालक समितिमा कम्तीमा एकजना खालीलाई हुनुपर्छ। हाल बैंकमा ६ जना सञ्चालक छन्। एकजना खवतन्त्र सञ्चालक भने २ वर्षदेखि नियुक्त हुन सकेका छैनन्।

बैंकका केही सेयरधनीले सेयरअनुपातभन्दा धेरै सञ्चालक सदस्य रहेको आइएफआइसीले बैंकमा सुधार भने नगरेको भन्दै राष्ट्र बैंकका गर्भनरलाई गत १४ माघमा उजुरी गरेका थिए। गर्भनरलाई गरेको उजुरीका विषयमा छानबिन भएको छैन। बरू, त्यस विषयमा बैंक सुपरिवेक्षण विभागमा जानकारी नै नआएको राष्ट्र बैंकका निर्देशक सुदौप फुँयाले बताए। कम्पनी ऐन र बाफियाअनुसार बैंक तथा वित्तीय संस्थामा कम्तीमा ५ देखि ७ जना सेयरधनी सदस्य दुनैपर्छ। सञ्चालक समितिमा कम्तीमा एकजना खालीलाई हुनुपर्छ। हाल बैंकमा ६ जना सञ्चालक छन्। एकजना खवतन्त्र सञ्चालक भने २ वर्षदेखि नियुक्त हुन सकेका छैनन्।

कोरोना....

खुल्ला सीमानाका कारण भारतबाट नेपाल प्रवेश गर्ने व्यक्तिहरूसँग संक्रमण सर्वे गरेको र नेपालसँग सीमाना जोडिएको भारतका जिल्लाहरूमा व्यापक मात्रामा कोरोनाको संक्रमण देखिएको हुनाले सर्वरूप नाअपनाइको अवस्थामा कोरोना भाइरस समुदायमा पुग्नसक्ने सम्भावना समेत रहेको छ । भारतमा समेत लकडाउनमा केही खुल्लो पारिएपछि संक्रमितहरूको संख्या हवात्ते बढेको छ । लकडाउनमा केही खुल्लो पार्नुअघि भारतमै प्रत्येक दिन ७/८ हजार संक्रमितहरू देखिने गरेकोमा अहिले ३५/३६ हजारमा संक्रमण भेटिएका छन् । त्यसैले जनस्वास्थ्य विज्ञहरूले अहिलैकै अवस्थामा हतार हतारमा लकडाउन हटाउन नहुने अभियक्ति दिँदै आएका भएपनि सरकारले स्वास्थ्य विज्ञहरूको कुरै नसुनी लकडाउन हटाएको छ ।

लकडाउन हटाएपनि विभिन्न प्रदेशहरूमा संक्रमितहरूको संख्या बढेको छ । उपत्यकामै

प्रत्येक दिन केही संक्रमितहरू भेटिएका छन् । आजसम्म समुदायसम्म कोरोना भाइरस नपुगेको भएपनि लकडाउन हटाइएकोले गर्दा अब समुदायसम्म संक्रमण पुग्नसक्ने सम्भावना देखिएको छ । कोरोनो संक्रमितको संख्या बढेको भन्दै संक्रमितको राजविराज नगरपालिकामा निषेधाज्ञा नै जारी गरिएको छ । जिल्ला सुरक्षा समितिको बैठकले अर्को सूचना जारी नभएसम्म निषेधाज्ञा जारी भएको छ । सरकारले बुधबारबाट लकडाउन हटाएको थिए । त्यही दिनबाटै राजविराजमा निषेधाज्ञा जारी गरिएको छ । कोरोना भाइरसकै कारण त्यहाँका ७२ वर्षीय एक बृद्धाको निधन भएको थिए । उनको परिवारका सबै सदस्यहरू संक्रमित भएका र उनीहरूबाट पनि अरुलाई सरेकाले समुदायमै संक्रमण पुगेको आशका गरेर स्थानसनले निषेधाज्ञा जारी गरेको छ । राजविराजमा मात्र एकै दिनमा धेरै संक्रमितहरू थपिंदै गएका छन् । कतिपय जिल्लामा प्रहरीहरूमा निधन भएको थिए । त्यो पनि हतार हतारमा अँखियरी किन ?

समेत गर्न थालिएको छ । स्पाङ्जा जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रहरीहरूमा समेत कोरोना भाइरस सरेको छ । यी सबै कारणहरूले गर्दा अहिलैकै अवस्थामा लकडाउन हटाउनु उपयुक्त थिएन । संक्रमितको संख्या अहिले पनि धेरै रहेको छ । लकडाउन हटेपछि बजारमा चहल पहल बढने र सामाजिक दुरी समेत कायम नहुने भएकाले संक्रमितको संख्या बढन सक्छ । सरकारले विज्ञहरूको सुभावलाई नसुनी लकडाउन हटाइएकोले संक्रमितको संख्या बढेर संक्रमणले भयावह अवस्था लिएको खण्डमा त्यसको जिम्मेवारी सरकारले नै लिनुपर्दछ । ओली सरकारले अरुको कुरा सुन्न जानेको छैन । सबै कुरा आफैले मात्र जानेको छ जस्तै गरेर काम गरिरहेको हुनाले लकडाउन समेत हटाएको छ । त्यो पनि हतार हतारमा अँखियरी किन ?

नेपाल...

समेत रहेका ओलीले सरकार सञ्चालनमा भन्दा आफ्नो नेतृत्वको सरकार बचाउनमै ध्यान दिएको हुनाले सरकारबाट जनताले पाउनुपर्न सेवा सुविधा पाउन सकेको छैनन् ।

नेकपाभित्रको सत्ता संघर्षले उग्र रूप लिने भएपछि अध्यक्ष समेत रहेका प्रधानमन्त्री ओलीले पार्टीको महाधिवेशन आउँदो मंसिरमा गर्ने प्रस्ताव सचिवालय बैठकमा राखेपछि त्यसलाई अर्का कार्यकारी अध्यक्ष पुष्टकमल दाहालले समर्थन जनाएका थिए । तर आफैले समर्थन जनाएको प्रस्तावलाई सचिवालयको बैठक सकिनासाथ अस्वीकार गर्दै आफूलाई परिबन्दमा पारिएको उद्घोष गरेपछि तीनै

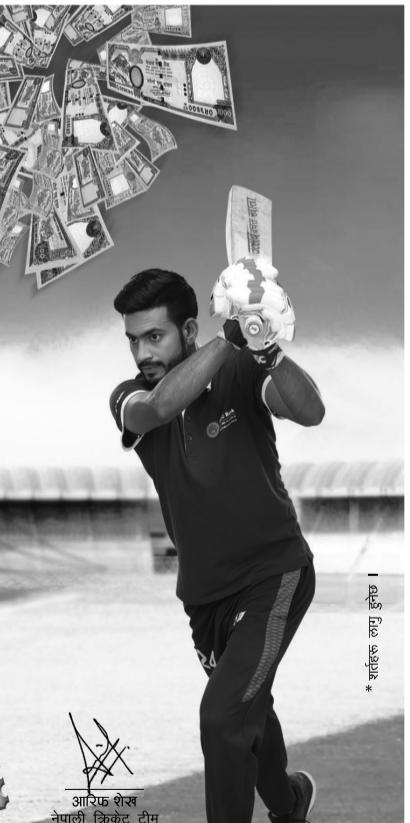
गुटभित्र त्यस विषयमा छलफल र बहस भएको छ । सत्ताधारी दलभित्र रहेका तीन गुटहरूमध्येका दुई गुट जता मिल्दैन त्यै बहुमत हुने भएकाले पछिल्लो समयमा दाहाल र नेपाल गुट एक भएका छन् । त्यहीकारण प्रधानमन्त्री ओली गुट अल्पमतमा परेको छ । पार्टी अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री ओलीले पार्टीको महाधिवेशन आउँदो मंसिरमा गर्ने प्रस्ताव परेपछि माधव नेपाल गुटले आउँदो महाधिवेशनसम्म दाहाल गुटलाई समर्थन गर्ने निर्णय गरेको छ । पार्टीका वरिष्ठ नेता समेत रहेका माधव नेपालको निवासमा साउन ६ गते भएको नेपाल गुटको भेलाले त्यस्तो निर्णय गरेको हो । नेपाल गुटको भेलालोको निष्कर्ष यिथो प्रधानमन्त्री ओलीलाई पार्टीको विधान पद्धति स्थापित हुन

नसको भन्दै महाधिवेशनसम्म दाहाललाई साथ दिने निर्णय गरेको छ । भेलाले प्रधानमन्त्री ओलीले अहिले जसरी सरकार चलाईरहनु भएको छ त्यो नजानेर गर्नु भएको होइन । जानी जानीका त्यस्तो गर्नुभएकाले ओलीलाई ठीक ताउँमा त्याउने संघर्षमा दाहाललाई साथ दिने पक्षमा नेपाल गुट पुगेको हो ।

तत्कालिन नेकपा एमाले र नेपाली राष्ट्रीय राष्ट्रीय सदस्यमा आउँदो मंसिरमा गर्ने प्रस्ताव परेपछि माधव नेपालको निवासमा साउन ६ गते भएको नेपाल गुटको भेलाले त्यस्तो निर्णय गरेको हो । नेपाल गुटको भेलालोको निष्कर्ष यिथो प्रधानमन्त्री ओलीलाई सहयोग र समर्थन नगरेको आरोप ओली गुटको रेको छ अहिले पनि त्यस्तै भएको छ ।

सकिन्छ भन्ने पत्ता पाउन नसकेको हुनाले माओवादी केन्द्रलाई नेकपामा विलय गराउने निर्णय गरे ।

माओवादी केन्द्र भन्दा नेकपा एमाले अलिक प्रजातान्त्रिक पार्टीको रूपमा रहेको थिए । त्यो अभ्यास नभएकाले माओवादी अध्यक्ष पुष्टकमल दाहालले अध्यक्ष दाहालले नेकपा एमाले तर्फका नेता तथा कार्यकर्ताहरू एक प्रकारको रणभूमिमै परेका छन् । तत्कालिन नेकपा एमाले एक भएर पार्टीको निर्वाचनमा गएको खण्डमा तत्कालिन माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष दाहाल सहितका धेरै नेताहरू चुनावमा पराजित हुनुपर्ने अवस्था रहेकाले अध्यक्ष दाहालले तत्कालिन नेकपा एमाले भित्र रहेका गुटहरूमा खेलेको आफ्नो स्वार्थ गर्न उद्देश्यका साथ त्यही रणनीतिमा उनी लागेका छन् । जसरी भएपनि प्रधानमन्त्री बन्ने उनको दाउ रहेको छ । उनलाई पछिल्लो समयमा माधव नेपाल गुटले समर्थन गरेपनि दाहालको स्वार्थ पूरा हुनासाथ दाहालले नेपाल गुटलाई छोड्ने प्रायः निश्चित रहेको छ । दाहाल अस्थिर मनरितिका राजनीतिज्ञ भएकाले उनी आफ्नो स्वार्थका लागि जे पनि गर्न तयार हुन्नन् भन्ने प्रष्ट हुँदै गएको छ ।

NCC Bank
नेपाल फ्रेंड इण्ड क्रान्स लैम.
Nepal Credit & Commerce Bank Ltd.

प्रधान कार्यालय:
बागबाट, काठमाडौं, नेपाल | पो. नं. १२५५९ | फोन: ०१-४२४ ६९९९
फैक्स: ०१-४४४ ४६७० | SWIFT: NBONPKA | ईमेल: corporate@nccbank.com.np
वेब: www.nccbank.com.np | टोल फ़ि: १६६०००००१०१

Your Business Bank

सम्पादक/प्रकाशक : देवेन्द्र चुडाल • कार्यालय : बुद्धनगर, काठमाडौं • फोन : ८७०२९५७, मो. : ९८४९४४८८८५ • ईमेल : abhiyanweekly40@gmail.com • मुद्रण : सुनगाथा प्रिन्टिंग प्रेस, बागबाट

हार्दिक बधाई

मणिराम पोखरेल

प्रभु बैंकको डेपुटी सिइओमा नियुक्त हुनु
भएकोमा मणिराम पोखरेललाई हार्दिक बधाई एवम्
सफल कार्यकालको लागि शुभकामना ।

अभियान
साप्ताहिक परिवार

जेलबाट छुटे पूर्वडिआइजी कोइराला

श्रीमती हत्या अभियोगमा जेल परेका सशस्त्र प्रहरी बलका पूर्वडिआइजी रज्जन कोइराला सजाय भुक्तान गरी जेलमुक्त भएका छन् । सर्वोच्च अदालतले उनको कैद सजाय साढे आठ वर्षमा भारिदिएपछि उनी बिहीबार डिल्लीबाजार कारागारबाट छुटेका हुन् ।

कोइराला हात हल्लाउँदै कारागारबाट निरिक्षए । उनलाई लिन प्रेमिका तारा रेम्मी गाडी लिएर गएकी थिइन् । त्यही मुद्दामा तारा पनि एक वर्ष जेल बसेर छुटेको थिइन् । रेम्मीबाहेक उनलाई लिन अन्य आफन्त कोही गएनन् ।

नेता नेपालले दुई अध्यक्ष बीचमा सहमति र चोरोमोचो मिलाएर मात्र हुँदैन भन्दै आफ्नो स्थान समेत खोजेका थिए । पछिल्लो समयमा नेकपा भित्रको समस्याको जड भेनेको प्रधानमन्त्रीले अध्यक्ष र प्रधानमन्त्रीले अध्यक्ष प्रजातान्त्रिक पार्टीको रूपमा रहेको थिए । त्यसबेला प्रधानमन्त्रीले दल विभाजन सम्बन्धी अध्यादेश ल्याएर दल विभाजनलाई सहज बनाउने अध्यादेश पछि नेकपामा विवाद चर्किएको थिए । त्यसबेला नेपाल गुटले ओलीको कडा आलोचना गरेका भएपनि दाहालले कर्तव्य दाखिल गरेको थिए । त्यसबेला नेपाल गुटले ओलीको कडा आलोचना गरेका भएपनि दाहालले कर्तव